

**Решение № 112 от 02.08.2017 г. по т. д. № 1771 / 2016 г.
на Върховен касационен съд, 1-во тър. отделение**

Чл. 280, ал. 1 ГПК

Чл. 280, ал. 1, т. 2 ГПК

Чл. 23 ЗАПСП

Чл. 24 ЗАПСП

Чл. 24, ал. 1, т. 2 ЗАПСП

Чл. 90а ЗАПСП

Чл. 90а, т. 1-10 ЗАПСП

Чл. 90а, ал. 1, т. 10 ЗАПСП

Чл. 90а, ал. 2 ЗАПСП

Чл. 90в ЗАПСП

Чл. 94 ЗАПСП

Чл. 94а ЗАПСП

Чл. 95, ал. 1, т. 1 ЗАПСП

Чл. 95, ал. 1, т. 2 ЗАПСП

Чл. 95, ал. 1, т. 6 ЗАПСП

Върховният касационен съд на Република България, ТК, първо търговско отделение, в съдебно заседание на двадесет и девети май две хиляди и седемнадесета година, в състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: ЕЛЕОНОРА ЧАНАЧЕВА

ЧЛЕНОВЕ:РОСИЦА БОЖИЛОВА

ЛЮДМИЛА ЦОЛОВА

При участието на секретаря: А. Йорданов

изслуша докладваното от съдията Ел. Чаначева т.дело № 1771/2016 година, за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по чл.290 ГПК.

[фирма], [населено място], чрез пълномощника си -адв. Л. Н. е подал касационна жалба против решение №990 от 14.05.2016 г. по гр.д. № 1278/2016 г. на Софийски апелативен съд, в частта, с която след отмяна на решение №2065/15г. и решение №1316/13г. по т.д. № 557/07г. на СГС, по същество са отхвърлени като неоснователни предявените искиове с правно основание чл.94,чл.94а, чл.95, ал.1, т.1,т.2 и т.6 ЗАПСП -за неправомерно използване на части от предаването „Ш на С.“ от 22.12.2006г. и 02.02.2007г. в издания на предаването на „ Г на е“ излъчени 08.01.2007г. и 05.02.2007г., както и в частта, с която са отхвърлени като неоснователни исковите по чл.95, ал.1, т.1, 2 и 6 ЗАПСП- за неправомерно използване на части от предаването „В на д“ в издание на „Г на е“ от 08.01.2007г., песента „ Е ф с ц ч“в „Г на е“ от 05.02.2007г. и от предаването на „Ш на С.“ от12.12.2006г.,10.01.2007г.,11.01.2007г.,25.01.2007г.,14.02.2007г.и02.03.2007г в издания на „ Г на е“.

Касаторът, чрез пълномощника си – адв.Л. Н. е поддържал оплаквания за нарушение на материалния закон и необоснованост – касационни основания по чл. 281, т.3 ГПК. По –конкретно е изложил разбирането си за неправилност на решението, с оглед приетото, за това, че използваните откъси от „ Ш на С.“, „ В на д „ и „ Е ф с ц ч“ представляват цитат по смисъла на чл.24 ЗАПСП. Развити са съображения за неправомерност на извършената намеса в посочените произведения без съгласието на продуцентите. Развити са още оплаквания и за това, че съдът неправилно е приел, че излъчванията в конкретния случай на процесните произведения в предаването „ Г на

е" съставляват добросъвестна практика, както и че е изпълнено изискването за посочване на продуцента на процесните предавания. Разгледана е и липсата на възражение на ответниците по делото за невъзможност на изписване на името на продуцента на предаването във финалните надписи. Така е обоснован извод, че съдът неправилно е приложил разпоредбата на чл.24, ал.1, т.2 ЗАПСП.

Ответниците по касация – [фирма], [населено място] и [фирма], [населено място], чрез пълномощниците си, са на становище, че касационната жалба е неоснователна.

Ответникът по касация – [фирма], [населено място] не е заявил становище.

Върховният касационен съд, състав на първо търговско отделение, след като прецени данните по делото, приема следното:

С решението, предмет на обжалване, състав на Софийски апелативен съд е отменил решение № 1316 от 19.07.2013г. и решение № 2065 от 28.12.2015г. постановени по т.д. 557/07г. на Софийски градски съд и по същество е отхвърлил предявените от [фирма], [населено място] и [фирма], [населено място] против [фирма], [населено място] и [фирма], [населено място] обективно и субективно съединени искиове с правно основание чл.95,ал.1, т.1 и т.2 вр. чл.94а и чл.95,ал.1, т.6 ЗАПСП, присъдени са и разноски. За да постанови този резултат, въззивният съд е приел, че ищците са доказали своята материалноправна активна легитимация като титуляри на продуцентски права върху телевизионното предаване „В на д" и телевизионното предаване „Ш на С. Т.", а ищецът [фирма], [населено място] е носител на продуцентски права и върху звукозаписа на песента „Е ф с ц ч". Прието за безспорно по делото е, че ответникът [фирма], [населено място] е използвал откъси от тези продуцирани от ищците произведения, без да е искал, респективно получил, разрешение от тях и без да е заплатил съответното възнаграждение. За неоснователно е било прието възражението на ответниците, направено в хода на производството срещу приемането на приложени с исковата молба оптични носители със записи на епизоди от предаването „Ш на С. Т." и „ В на д", с оглед призната от състава процесуална възможност за приложимостта на общите правила на доказване на претенциите, съобразно действащия процесуален ред, установен с ГПК. За безспорно, също така е прието и това, че ответникът [фирма], [населено място] е извършил намеса в съдържанието на излъчените от него откъси от процесните предавания. Съдът подробно е изложил разбирането си за съдържанието на продуцентското право, изведено от разпоредбата на чл.90а, т.1-10 ЗАПСП, както и от разпоредбата на чл.90а, ал.2 от същият закон, установяваща правото на продуцента да изисква при използване на записа името му да бъде посочвано по обичайния за това начин. Решаващият състав е разгледал направеното правозащитно възражение на ответната страна за наличие предпоставките на чл.24, ал.1, т.2 ЗАПСП, които е мотивирал като доказани- приел е, че процесните части от предавания са разгласени произведения съгласно пар.2, т.1 ДР ЗАПСП, приел е, че използваните фрагменти от тези предавания съставляват цитати, съобразно заключението на вещите лица Б. и Д., обосновали извършената намеса в кадрите като неотнемаща това качество, поради видимост и разпознаваемост на оригиналния аудио- запис, като излъчването давало възможност за възприемане на цялостната идея, с разбиране за смяна на темата. Съдът е определил формата на предаването „Г на е" като обзорно развлекателно предаване, с което се критикуват телевизионни скандали и записи, от което е изведено и това, че използваните фрагменти от процесните предавания са в обем, който съответства на преследваната сатирично-пародийна цел. По отношение на преценената като последна предпоставка на чл.24, ал.1, т.2 ЗАПСП, относно обозначаване на носителите на правата върху излъчваните произведения е прието, че фрагментите от тях са съпроводени с гласови и визуални анонси, които съобразно експертите Б. и Д. отговарят на възприетото в

българската телевизионна практика, а именно посочване на излъчващата медия и предаването, от което се цитира. На приетото като изискване на обсъжданата норма, обозначаване и на продуцента на използваните предавания, съдът е счел за установени обозначенията на продуцента [фирма], който бил посочен визуално, с идентифициращ знак – лого, видим по време на излъчване на кадри от „Ш на С. Т. “ и „ В на д“ в предаването „ Г на е“. Съдът е направил извод, че посочването на този правоносител е било извършено по обичайния за това начин. За правото на обозначаване на другият ищец- настоящ касатор е прието, че по делото нямало данни как и по какъв начин, той самият се е обозначил като продуцент на процесните предавания, а доказването на това обстоятелство било в негова тежест. С оглед липсата на доказателства в тази насока, съдът е приел, че е налице и тази предпоставка на чл.24, ал.1, т. 2 ЗАПСП.Така мотивиран е отхвърлил предявените искове.

С определение № 117 от 01.03.2017г. на ВКС, I т.о. въззивното решение е допуснато до касационно обжалване на основание чл.280, ал.1, т.2 ГПК.

За релевантни, съобразно изискването на чл.280, ал.1 ГПК са приети въпросите - „При липса на изрично посочване на източника и продуцента възможно ли е да се приеме за законосъобразно използването на откъси от чужди произведения, поради обозначение, което съответства на обичайната практика.“ „Необходимо ли е изрично посочване на наименованието на Продуцента на излъчвания откъс в хипотезата на свободно използване по чл.24, ал.1, т.2 от ЗАПСП или неговото изписване може да бъде заместено с посочване на водещия и името на предаването.“ и „Чия е доказателствената тежест за установяване на обстоятелството как е обозначен продуцента на предаването, откъси от което са използвани и възможността за неговото посочване“. Тези въпроси са обосновани като разрешени от въззивния съд в противоречие, с разрешението им, дадено с решение№214 от 28.12.2012г. по т.д. №929/11г. на САС. С това решение, постановено по аналогичен спор, при идентична фактическа обстановка, съставът на САС изрично е приел във връзка с приложение на чл.24, ал.1, т.2 ЗАПСП, че елемент от фактическия състав на нормата е и посочването на името на продуцента на аудио-визуалното произведение, с оглед изясненото съдържание на продуцентското право, изведено от разпоредбата на чл.90а ЗАПСП.Така е мотивирана необходимост от изписване по подходящ за това начин, името и на продуцента, като логото на излъчващата телевизия, чрез която е осъществено първоначалното разгласяване на процесните произведения и посочване на наименованието на самото предаване не установяват това заложено изискване в обсъждания текст, с оглед изричната разпоредба на чл.90а, ал.2 ЗАПСП.Съставът на САС е разграничил изискванията на чл.24,ал.1, т.2 ЗАПСП- от една страна задължителното посочване на продуцента, като носител на правата, от друга-цитирането осъществявано, съобразно обичайната практика и в обем, оправдан от целта. Това разграничение, е обсъдено като различни предпоставки по текста и е обоснована необходимостта да бъде установено наличието на всяка една от тях, за да бъде прието спазване изискванията на чл.24, ал.1, т.2 ЗАСП, като законово въведена възможност да се използва продукта без съгласието на правоносителите и без заплащане. По отношение на последния релевантен въпрос изрично е прието, че доказване на изключението по чл.24, ал.1, т.2 ЗАПСП, даващо възможност за свободно използване на части от аудиовизуалното произведение е в тежест на ответника, т.е. на този, който е използвал продукта, без да иска разрешение от правоносителите. Следователно, с обжалваното решение, разгледано по-горе, са направени различни правни изводи относно приложението на същият текст и необходимостта от посочване на продуцента, с оглед осъществяване на правата му, визирани от чл.90а,ал.2 ЗАПСП.

Съобразно основанието за допускане на касационно обжалване – чл.280, ал.1, т.2 ГПК, настоящият съдебен състав счита, че практиката установена и с двете противоречиви решения е неправилна, поради следните съображения:

Продуцентът е правноносител - лице, което инвестира в права и впоследствие възстановява инвестицията си чрез реализиране на печалба от лицензиране на права за използване на аудиовизуално произведение, изведено от чл.62, ал.3 ЗАПСП, с който е дадена легална дефиниция – продуцент е физическо или юридическо лице, което организира създаване на произведението и осигурява финансирането му. Обект на неговото сродно право е първоначалният запис на аудиовизуалното произведение и копията получени в резултат на този запис. Чл. 24 , ал.1, т.2 ЗАПСП урежда хипотези на безвъзмездно използване, т.е. приложимостта на разпоредбата императивно изключва накърнимост на имуществени права. Прилагането ѝ, обаче, следва да е съобразено със защитата на неимуществени права на автора, каквото е и правото на продуцента уредено в чл.90а,ал.2 ЗАПСП- а именно- правото му да изисква при използване на филма името или наименованието му да бъде посочвано по обичайния за това начин. Макар в гл. Ха на ЗАПСП да е наименована „ права на филмовите продуценти“, чл.90а ЗАПСП изрично приравнява на правата на същите, правата на продуцентите на аудиовизуалните произведения- арг. чл.3,ал.1, т.4 ЗАПСП. Чл.90в ЗАПСП визира „ филмови продуценти“, но с оглед изложеното и липса на основание за стеснителното тълкуване на разпоредбата, същата следва да се счита приложима за продуцентите на други аудиовизуални произведения. Тази норма налага тълкуване, с оглед различните хипотези, очертани от текста, определен като законово съдържание от указанието – „ прилагане по аналогия“ и уточнението, че това прилагане следва да бъде извършено „съответно“. Аналогията на закона предполага наличие на аналогични хипотези, от които само едната е уредена, като съставлява способ за попълване на празнота в уредбата. Правоприлагането по аналогия, означава да се породят от неуредения фактически състав тези права и задължения, които са предвидени за уредения случай, а указанието „съответно“ указва те да бъдат приложени към определено защитимо право, с оглед логиката на изключенията уредени в чл.24, ал.1, т. 2 ЗАПСП и съдържанието на защитимото неимуществено право съгласно чл.90а,ал.2 ЗАПСП- правото на автора на продукта да е разпознаваем при използване на обекта на авторското право. По арг. от чл.63 ЗАПСП авторите на аудиовизуалния продукт предоставят на продуцента на филми или друго аудиовизуално произведение правото на размножаване, публично прожектиране, излъчване по безжичен път или предаването и препредаването му по кабел, възпроизвеждането му върху видеоносители и тяхното разпространение, предлагането по безжичен път или по кабел и т.н. В качеството си на първичен ползвател, продуцентът има основно задължение да разпространява аудиовизуалната продукция при зачитане на авторските и сродни права и на свой ред да изисква спазване на разглежданото право- да изисква името му да бъде посочвано, именно, с оглед реализиране на изброените отстъпени му авторски права. Разпоредбата на чл.24, ал.1, т.2 ЗАПСП урежда две хипотези, при които свободно - без разрешение на правноносителя и без заплащане- могат да бъдат използвани части/ цитати/ от произведението- а именно хипотеза на „обзор“ и на „критика“. При тълкуване на изискването за прилагане „съответно“ на тази норма, съобразно законовия бланкет на чл.90в ЗАПСП се обосновава извод за нейната приложимост само по отношение на хипотезата „ обзор“, с оглед специфичните му цели, съответстващи на интереса на продуцента да бъде свързан с авторството на продукта. Този извод се подкрепя и от разпоредбата на чл.67 ЗАПСП, с която изрично е уредено правото на продуцента да използва части от произведението без съгласието на авторите и без заплащане на възнаграждение, за рекламни цели. Или в хипотезата на „обзор“ цитирането предполага обозначаване на продуцента тъй като е налице интерес на същия да бъде обвързан разпространявания продукт с

конкретно авторство. Не такава е целта, обаче, при хипотеза на „ критика“. В този случай, интерес от обозначаване на носителя на правото върху цитираното произведение има само критикуващият, тъй като негов е интереса, с оглед преследваната цел на критиката да индивидуализира адресата ѝ. Интерес по смисъла на чл.90а, ал.2 ЗАПСП не може да бъде изведен за продуцента на критикувания аудиовизуален продукт, поради това, че чрез критика се посочват главно негативните страни на произведението, поради което специфичните цели, обосноваващи необходимостта продукта да бъде свързан с конкретно авторство не могат да бъдат изпълнени. Следователно, нормата на чл.24, ал.1, т.2 ЗАПСП, предполага нарушаване на правата установени в чл.90а, ал.2 ЗАПСП, само в хипотеза на обзор. Или закрилата, изведена от чл.24, ал.1, т.2 ЗАПСП в хипотеза на критика / във връзка с изискването да бъде изписано името на правноносителя/ е неотнормима към продуцентите на аудиовизуални произведения.

Използването на произведенията, закриляни от авторското право е допустимо само със съгласието на носителите на авторското право и след заплащане на възнаграждение. Това правило, обаче, търпи изключения, като такова изключение е допуснатото свободно използване, регламентирано в чл.23 ЗАПСП. От разпоредбата се извежда, че предмет на такова свободно използване може да бъде само вече разгласено произведение, ако то не е било направено достъпно за всеобщо ползване, то може да бъде използвано само със съгласието на неговия автор. Това изключение не засяга личните неимуществени права на авторите. При всяко използване на произведението се гарантира закрила на правото на авторство, правото на име. Императивната норма на чл.23 ЗАПСП въвежда изключителност на закрилата, като предвижда, че свободното използване на произведения е допустимо само в случаите, посочени в закон, при условие че не се пречи на нормалното използване на произведенията и не се увреждат законните интереси на носителя на авторското право. Тези условия за използване на чужди произведения са в съотношение на кумулативност т.е. следва да бъдат налице като съвкупност на установени факти за да бъде прието, че е допустимо използването на произведението без съгласието на правноносителите. Чл.24 ЗАПСП урежда възможността за свободно използване на произведение без заплащане на възнаграждение. Този текст регламентира хипотезите обхващащи първото условие залегнало в чл.23 ЗАПСП, а именно -предвиден от закона случай. С оглед поставените правни въпроси, следва да бъде разгледана една от хипотезите на текста, а именно- тази установена в чл.24, ал.1, т.2 ЗАПСП. Тази разпоредба изисква няколко предпоставки, за да бъде обоснована възможност за свободно използване на цитат от произведението без заплащане на възнаграждение – установеност, че произведението вече е разгласено, при критика или обзор с оглед използването му, при посочване на източника и името на автора, освен ако това е невъзможно, цитирането следва да е съответно на обичайната практика и да е в обем оправдан от целта. Или законът предвижда кумулативното наличие на тези предпоставки, за да отпадне закрилата на правото в нейният пълен обем. Първата предпоставка е обща и се изразява в това произведението вече да е разгласено, т.е. да е получило гласност сред достатъчно широка аудитория, пред която са били посочени носителите на права върху него. Втората предпоставка е наличие на цитат т.е. използването на части от друго произведение, които служат за целите на предаването – критика или обзор, при посочване на името на автора и източника, с едно изключение, въведено от нормата - освен ако това е невъзможно. В процесуален план невъзможността за посочване на автора и източника, следва да бъде въведена в процеса и съответно доказана, за да се приеме за наличен юридическия факт, обосноваващ посоченото изключение, като същата следва да се основава на обективни фактори – напр. липса на техническа възможност, неизвестност на автора и т.н. Под обичайна практика следва да се разбира начина, по който най-често се осъществява

цитирането т.е. в рамките на създадена яснота, че се възпроизвежда част от чуждо произведение за целите на критиката или обзора. И тъй като тази предпоставка е посочена само спрямо цитирането се налага извод, че само то следва да е съобразено с обичайната практика, а също така и това, че изискването не е относимо към другата предпоставка, а именно – да бъде посочен автора и източника, което не изключва посочването на продуцента по обичайния за това начин, както е указано в нормата на чл.90а, ал.2 ЗАПСП. Като последна предпоставка по обсъждания текст е тази свързана с адекватност на обема на цитираните части от произведение спрямо целта т.е. цитатът да е в такова съотношение с цялото, че частта, която е използвана, да изключи възможността за сходна или копираща творба. Макар и кумулативно обусловени тези предпоставки имат и своята самостоятелност, произтичаща от това, че всяка от тях е свързана с различни юридически факти, които следва да бъдат установени в процеса и които се доказват отделно. Така, както бе посочено, всяка от предпоставките не може да бъде установявана с факти относими към другите. Липсата на обозначаване на автора на произведението може да бъде изключена като изискване, само ако това обозначаване е невъзможно, но не и поради установеност на обичайна практика за съобщаването му, каквото изискване нормата не предвижда. Доказателствената тежест за установяване на тези предпоставки т.е. за установяване на правомерното използване на чуждо произведение, без съгласие на правоносителите и без заплащане на възнаграждение е на този, който се ползва от благоприятният факт т.е. на този, който се позовава на изключението, визирано в чл.24, ал.1, т.2 ЗАПСП-арг. 154, ал.1 ГПК.

С оглед изложеното на поставените въпроси следва да се отговори по следният начин:

Липсата на посочване на продуцента на аудиовизуално произведение, не води до извод за незаконосъобразно използване на цитати от това произведение в хипотеза на критика по смисъла на чл.24, ал.1, т.2 ЗАПСП. Обичайната практика, като изискване въведено от чл.24, ал.1, т.2 ЗАПСП е относимо само към начина на осъществяване на цитирането, но не и към предпоставката, изискваща посочване на автора и източника на произведението, част от което е цитата, което не изключва възможността продуцента да бъде посочен по обичайният за това начин, съобразно нормата на чл.90а, ал.2 ЗАПСП. В тази връзка е обоснована необходимост от изрично посочване на автора и източника на излъчвания откъс в хипотезата на свободно използване чуждо произведение по смисъла на чл.24, ал.1, т.2 от ЗАПСП, като неговото изписване не може да бъде заместено с посочване на водещия и името на предаването, тъй като единственото предвидено изключение от изричното посочване на правоносителя е доказване за невъзможност за неговото посочване. Доказателствената тежест за установяване предпоставките по чл.24, ал.1, т.2 ЗАПСП е на страната, която черпи права от тези факти – на ответника, който прави възражение, че е имал право свободно да използва произведението, с оглед наличие на тези предпоставки.

По основателността на касационната жалба:

С оглед разрешаването на поставените правни въпроси следва да се приеме за правилен крайният извод на въззивният съд за неоснователност на предявените искиове.

Не е било спорно по делото, а и от представените доказателства се установява, че настоящият касатор – ищец в производството е продуцент на предаването „Ш на С. Т.„, копродуцент на предаването „т. на е“ и продуцент на песента „Е ф с ц ч“, като именно в това свое качество е предявил и разглежданите искиове с правно основание чл.94, чл.94а, чл.95, ал.1, т.1, т.2 и т.6 ЗАПСП -за неправомерно използване на части от предаването „Ш на С.“ от 22.12.2006г. и 02.02.2007г. в издания на предаването на „Г

на е" излъчени 08.01.2007г. и 05.02.2007г., и с правно основание чл.95, ал.1, т.1, 2 и 6 ЗАПСП- за неправомерно използване на части от предаването „В на д" в издание на „Г на е" от 08.01.2007г., песента „ Е ф с ц ч"в „Г на е" от 05.02.2007г.и от предаването „ШнаС"от12.12.2006г.,10.01.2007г.,11.01.2007г.,25.01.2007г.,14.02.07г.и 02.03.2007г в издания на „Г на е". Или предмет на тези иски са права на продуцент на аудиовизуално произведение и на продуцентски права върху звукозапис по отношение на песента „ Е ф с ц ч".

Установено е било в производството, че процесните откъси са били излъчени в предаването „ Г на е", без да бъде поискано разрешение от продуцента – ищец в производството и без заплащане. Ответниците са се позовали на правото си по чл.24, ал.1, т.2 ЗАПСП, като правилно, въззивният съд е обсъждал предпоставките на нормата и тяхното доказване в процеса, с оглед възможността аудиовизуалните произведения да могат да бъдат използвани свободно и без заплащане на възнаграждение. Неправилно, обаче, с оглед изложеното във връзка с отговорите на поставените правни въпроси са били обсъждани някои от предпоставките на текста.

Не е било спорно, че „Ш на С.", „ В на д" и песента „ Е ф с ц ч", са били разгласени произведения, тъй като са излъчвани в ефир. Спорило се е между страните, дали използваните части от тези предавания и от песента са съставлявали цитати, с оглед изискването на обсъжданата норма т.е. дали тяхното включване в предаването „ Г на е" е отговаряло на изискването за цитиране. В тази насока е изслушано заключение на тройна експертиза, като правилно въззивният съд е мотивирал обективност и обстойност на това заключение, което законосъобразно е кредитирал като професионално и отговарящо на всички въпроси обосновано и конкретно. Заключение на мнозинството от експертите по тази експертиза е обосновало категоричен извод, че се касае за цитат от аудиовизуално произведение, изведено от съответните за този тип произведение особености. В тази насока, неоснователно е изложеното разбиране на касатора за това, че след като не е възпроизведен точно и изцяло оригинала не е налице цитат. При приложението на чл.24, ал.1, т.2 ЗАПСП, в какъвто смисъл е възражението на ответника по исковете, цитирането се преценява, съобразно целите визирани в текста, а именно – критика или обзор. В случая е налице първата хипотеза. С оглед прилагане на изключението по обсъждания текст, уредената закрила чл.15, ал.1,т.5 ЗАПСП вр. чл.90а,ал.1, т.10 ЗАПСП е неприложима, а доводите относно нейното съобразяване са неоснователни. Неосновано е и разбирането на страната, че пародията няма относимост към критиката, а съставлява отделна предпоставка, невключена в нормата на чл.24, ал.1, т.2 ГПК, което я прави неприложима към случая. Критиката се дефинира като обсъждане, анализиране с цел да се открият добрите и лошите страни на личност или явления от социалния живот. Или тя е обобщаващото понятие, докато иронията, гротеската, карикатурата, пародията, хиперболата и т.н. са все стилистични похвати, чрез които критиката се изразява. Т.е. те са изразни средства, тъй като именно, чрез тях се подлагат на критика лични и обществени недъзи, които биват осмивани, като по този начин постигат целта си – обсъждането на тези явления и тяхното отричане. Или, след като експертната е обосновала разбирането си, че „ Г на е", е аудиовизуално произведение, което има за цел коментар на телевизионни гафове, анализ и представяне на собствена позиция по теми с обществен интерес, разследващи репортажи и значими обществени проблеми, то и използваните художествени похвати като пародия, гротеска, фарс, бурлеска е допустимо / вж. експертиза от 01.10.2011г. стр. 12/ т.е. тези похвати служат за да се осъществява именно критика. Доколкото в експертната е обосновано и професионалното мнение на експертите, че излъчените части от спорните предавания са разпознаваеми, независимо от използваните похвати, то и следва да се приеме, че цитирането на тези части от аудиовизуалното произведение е

съобразно обичайната практика т.е. достатъчно за предотвратяване на объркване в съзнанието на зрителя относно това, че се касае за чуждо аудиовизуално произведение и подчинено на целта на предаването. С оглед времетраенето на излъчените откъси, очевидно се касае за обем, съответстващ на целите на предаването.

Обосноваването на кумулативната даденост на предпоставките по чл.24, ал.1, т.2 ЗАПС, води до извод за неоснователност на исквете, тъй като е установено наличие на основателно възражение за доказаност на правно регламентирано изключение, обхващащо използване на части от чужди произведения, свободно и без заплащане. С оглед изложеното във връзка с отговорите на поставените въпроси, продуцентът на аудиовизуално произведение, в случая касаторът, няма защитимо право по чл.90а ЗАПС, в хипотезата на критика по смисъла на чл.24, ал.1, т.2 ЗАПС. Правото на продуцент на звукозаписи / какъвто е касатора спрямо песента „ Е ф с ц ч“/, също не е защитимо по този ред, тъй като чл.90 ЗАПС е изключил т.2 на чл.24 от приложимия по аналогия обхват на нормата.

Съобразно изложеното и на основание чл.293, ал.1 ГПК, обжалваното решение като краен резултат е правилно и следва да бъде оставено в сила.

По тези съображения Върховният касационен съд, състав на първо търговско отделение

РЕШИ:

ОСТАВЯ В СИЛА решение №990 от 14.05.2016 г. по гр.д. № 1278/2016 г. на Софийски апелативен съд, в обжалваната част, с която след отмяна на решение №2065/15г. и решение №1316/13г. по т.д. № 557/07г. на СГС, по същество са отхвърлени като неоснователни предявените иски с правно основание чл.94, чл.94а, чл.95, ал.1, т.1, т.2 и т.6 ЗАПС -за неправомерно използване на части от предаването „Ш на С.“ от 22.12.2006г. и 02.02.2007г. в издания на предаването на „ Г на е“ излъчени 08.01.2007г. и 05.02.2007г., както и в частта, с която са отхвърлени като неоснователни исквете по чл.95, ал.1, т.1, 2 и 6 ЗАПС- за неправомерно използване на части от предаването „В на д“ в издание на „Г на е“ от 08.01.2007г., песента „ Е ф с ц ч“в „Г на е“ от 05.02.2007г. и от предаването на „Ш на С.“ от 12.12.2006г.,10.01.2007г.,11.01.2007г.,25.01.2007г.,14.02.2007г.и 02.03.2007г. в издания на „ Г на е“.

Решението е окончателно

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ЧЛЕНОВЕ: